

Ahogy belépett a házba már előre tudta a nap további menetét. Mint egy megrendezett koreográfiára működött minden nap, sőt az egész élete. És valóban, az ajtó csukódását hallva már be is lépett a nővére, aztán kis idő elteltével a bátyja.

"Szia, apu!" - köszönt be a hátsó szobába, miközben a fürdőszoba felé tartott. Futó pillantást vetett a középső szobára, ahol a számítógépen játszott a keresztfia.

"Mi volt a suliban?" - szólt be hozzá menetközben meg sem állva, hisz előre tudta a várható választ. Valóban, a fiúcska fel sem nézett a számítógépből, úgy adta az egyszavas választ.

"Semmi."

A nővére egy távolabbi faluban tanított, mint ő, de nemsokára ő is megérkezett.

"Mi a terved a hétvégére?" - kérdezte. Ő sem várt választ. - "Nekem is hoztál joghurtot?"

Anna bólintott, miközben egykedvűen kanalazta kedvenc joghurtját: "Igen, hoztam, mint mindig. Mindenkinek." De nem tudta megállni hogy hozzá ne tegye: "Csak azt tudnám, hogy miért?"

Mindenki természetesnek vette Anna apró szolgálatait, felelősségvállalását, hogy ő az aki teszi amit tenni kell. Általában szívesen is tett mindent, de köszönet hiányában néha kihasználnak érezte magát. Néma csend telepedett a konyhára.

A kérdés jogos volt és ezt mindenki tudta. Mindannyian elmúltak harminc évesek, a bátyjuk már negyven is és mégis az apjukkal laktak mindannyian, és velük élt a nővére fia is, a tíz éves Ádám.

Bátyjuk, Tamás, ugyan csodaszép házat épített kétszáz méterre a családi háztól, viszont mivel nem nősült meg, nem is költözött el otthonról. Miért is költözött volna? Kész pénzkidobás. Így egyszerűbb a lakás fenntartása, önmaga fenntartása, és a magánytól sem kell félnie. No és persze a család úgy szép, ha nagy... És összetartó.

Mintegy végszóra toppant be Tamás. Kezet mosott és leült az asztalhoz.

Anna, mintegy tiltakozásképp, felállt az asztaltól és elvonult a szobájába.

Ez a leülés jelzésértékű volt, hisz Anna nővére, Erzs, abban a percben letette joghurtját és nekiállt asztalt teríteni, ebédet melegíteni és közben folyamatosan csacsogott. Ő se várt válaszra. Anyjuk halála óta ő töltötte be a háziasszony szerepét.

"Milyen napod volt? Sokat dolgoztál?... Hát persze, te minden nap sokat dolgozol... El vagy fáradva?... Készítek egy finom kávét is, biztosan jól fog esni ebéd után... Mit csinálsz délután? Lemennél a városba kifizetni a villanyt? De csak miután ebédeltél. Tudod, apu nem érzi magát

valami jól..."

"Persze, lemegyek. De előtte szeretnék beszélni veletek... Átadták tegnap a házat."

"Igen, mondtad," - válaszolta Erzsi rosszat sejtve. - "Anna, Apu, gyertek ki!"

Mikor mindannyian kint voltak a konyhában Tamás egy mély lélegzetvétel után bejelentette a nagy hírt: elköltözik itthonról.

Az egész helyiséget áthatolhatatlannak tűnő sűrű csend töltötte be. Egyedül Anna tűnt boldognak a bejelentéstől. A többiek csak álltak némán, mint akik valami borzalmas és lesújtó hírt hallottak.

"Ezt hogy képzelted?" - tette a kérdést a levegőbe az apa, majd egy kézlegyintéssel sarkon fordult és elvonult a szobájába.

Tamás mit sem törődve azzal, hogy az apja már nem hallhatja, egy másik bejelentéssel folytatta: "Meg is nőülök."

"Ezt hogy képzelted?" ismételte apjuk kérdését Erzsi. "Mióta ismered azt a lányt? Egyáltalán ki az?... Biztosan csak a házadat akarja!"

"Persze, mi mást?" - mondta Tamás sértődötten.

"Igenis, csakis azt akarhatja. Gondolkozz már egy kicsit! Negyven éves vagy. Van egy csodás házad, spórolt pénzed és nincsenek gyerekeid. Nem vagy egy Adonisz, csak egy átlagos negyvenes férfi. Ráadásul a természeted..."

Mindeközben Anna látszólag a keresztfia házi feladatával volt elfoglalva. Titkon örült annak, hogy a bátyjának végre volt bátorsága fordítani a sorsán, megtette azt a lépést, amit senki nem várt már tőle, viszont az volt az egyetlen esélye arra, hogy valaha is normális élete legyen.

Mióta anyjuk meghalt, mindannyian együtt éltek. Akkor vált el a nővére és költözött haza a gyerekekkel, a bátyja és ő pedig soha nem voltak elköltözve otthonról. Ez már nagyon terhes volt mindannyiuknak, hisz nem volt magánéletük, mind tudtak arról, hogy mi történik a másik szobában, épp ezért a másik szobában soha nem történt semmi. Erzsi néha elment otthonról, akkor a gyerek Annára volt bízva, de Anna nagyon szeretett volna már egy saját gyereket, ahelyett, hogy a nővére fiát babusgassa. Viszont az határozottan meglepte, hogy Tamás megnősül.

Leginkább rossz természetete miatt volt furcsa, hogy talált magának társat. Eszébe jutott néhány történet, ami miatt több barátság ért hirtelen véget.

Egyik alkalommal zsíros, jóllakott napközis képű bátyja arra kérte, hogy vegyen egy telefont, amit akciósan kínált egy üzlet, ötven lejért. Anna megvette, mit sem sejtve. Akkoriban Lajos volt a bátyja legjobb barátja. Akkor kerekedett ki az Anna szemé igazán, amikor a konyhaasztalnál

Tamás eladta a telefont Lajosnak, százötven lejért. Ahelyett, hogy szólt volna a legjobb barátjának, hogy lehet olcsón venni abban az üzletben, hisz ott akciós.

Vagy egy másik szép történet: a karácsonyi disznó. Minden évben karácsony előtt vágattak egy disznót, régi jó magyar szokás szerint. A disznót a család régi barátja nevelte nekik és ő végezte a hentesmunkát is. De a család fizette az árát. Ebbe minden felnőtt a családból beszállt, testvériesen elosztották az összeget négyfelé. A disznó négyszáz lejbe került, a leosztás egyszerű: száz lej mindenkitől. Ám Újévben, mikor a család régi barátja szóvá tette, hogy legalább megköszönhetnék a fél malacot, elkerekedett a szemük. Ők ugyanis nem tudták, mert Tamás „elfelejtette” tájékoztatni őket, hogy a disznó felét ajándékba kapták a barátjuktól karácsonyra. Ő ezen alkalommal csak kétszáz lejt fogadott el Tamástól, mondván, hogy a többi költség valamire, amire vágnak.

Ezen eseményeket ők nem kommentálták soha. Hallgattak. És vigyáztak arra, hogy minél kevesebb szívességet kérjenek Tamástól.

A konyhában elcsendesedett a húga. Mostmár csak sírt és azt ismételte, hogy mi lesz velük, ha Tamás elköltözik otthonról. Ha csak hárman kell fizessék a költségeket.

Tamást nem hatották meg a húga siralmi, csendben megebédelt, elszopogatta a kávéját, miközben a húga gyorsan pörgő motollaként leürítette az asztalt és nekilátott mosogatni.

A nagy csendben Apjuk újra kicsoszogott a konyhába.

"Arra gondoltam, hogy eladhatnánk a földeket. Úgysem dolgozzuk. És most jó ára is van. A pénzt pedig eloszthatnátok magatok között. Nekem már úgysem kell sok," tette még hozzá.

Ettől Erzsike egy kicsit felvidult.

"Akkor vehetnék egy kocsit!"

"Egy kocsit?" Horkant fel apjuk: "Én azt hittem, hogy szeretnél elköltözni, szeretnél egy lakást, ami csak a tied és a fiadé. Hogy legyen egy saját életed. Normális vagy, hogy nem ez az első gondolatod?" - kérdezte még felháborodva. Eddig Tamásért fájt csak a szíve, hogy ilyen félresikerült gyerek lett, aki nem arra vágyik, amire egy normális ember vágya. Viszont most már a nagyobbik lánya is kétségbe ejtette.

Anna némán hallgatta őket. Pedagógusként egy kicsit másképp látta a világot, mint az apja. Tudta, hogy nincs igaza. Ő soha nem veszekedett a keresztfiával, ha annak furcsa viselkedése nem a kívánt mércét ütötte meg, hiszen tudta, hogy az élete sem szokványos. Nehéz lehet tízévesnek lenni, apa nélkül felnőni, egy keresztanyuval, egy nagybácsival és egy nagypapával egy fedél alatt lakni, akik mind utasítanak, elvárnak és sajátjuknak tekintenek.

Bosszantotta az is, hogy apja mindmáig rászólt, kritizálta, megpróbálta manipulálni, mit sem törődve azzal, hogy ő már egy felnőtt nő, hiszen betöltötte a harmincötöt. Magától nem szólt volna, de most nővére védelmében kitört belőle a szó.

"Mostmár abba hagyhatod! Ő tudja, mit akar. Elvégre nagylány már!"

E szavak hallatára, gyilkos pillantást vetve kisebbik lányára, a sértett apa kivonult a konyhából.

"Ezt igazán nem kellett volna!" - mondta Erzszi. - "Most megbántottad. Normális vagy? Napokig duzzogni fog, hisz ismered!"

"Nem érdekel. Unom már, hogy amíg én elgondolkozom azon, hogy mi is az, ami miatt a keresztfiam ezt vagy azt a marhaságot elkövette, addig az apám csak int egyet, hogy hülye vagyok, ha valamit nem úgy teszek, ahogy szerinte azt kellene. Bár egy viselkedéskutatót megkérdeznék egyszer, hogy van-e bármi köze annak, hogy nem tudok spórolni, ahhoz, hogy anyám a szomszédba járt pénzt kérni, ha megszorult, ahelyett, hogy az apámtól kért volna, amikor tudta, hogy néhány spórolt fizetése mindig van a házban, ide-oda elrejtve. Vagy annak van-e köze egymáshoz, hogy a tíz éves keresztfiam be van avatva minden családi problémába, holott mi még azt sem tudtuk soha, hogy az apánk vagy anyánk mennyit keres. Gondolkozzon el azon, hogy mi mindent rontott el a nevelésünkben, hogy ilyenek lettünk. Mert egyikünk sem jó neki. Mindegyikünket kritizálja. Valósággal irányít minket. És mi, mint az albánszamar, hagyjuk. Már ez is egy elrontott dolog."

Erzszi zavarodottan hallgatta. Ő soha nem dühögött, mindig csak pityergett, ha valami bántotta. Bár a készítés a dühöngésre megvolt benne. Néha szeretett volna tányérokat törve dühöngeni, tombolni, de soha nem merte. Talán ezért lett egy elvált, gyomorfekélyes ténsasszony.

Most eszébe jutott a válásával végződött nap.

A férje főnöknőjével veszekedett éppen, aki a lakásukra ment, hogy őt okolja, amiért a férj nem vállal túlórákat.

Akkor fogta el ez a nemszeretem érzés, amikor a két kézfeje elkezd remegni, a tarkója elzsibbad, a gyomra görcsbe rándul, a száját nyitja, hogy üvöltsön, hogy kitombolja magát az őt ért sérelmek miatt, de a hangszálai felmondják a szolgálatot.

Csak egy dolog nyugtatta mégis: azt gondolta, hogy a férje- hűn szeretett barát, haver, szerető, bizalmas- mellette áll és egyetért vele. De nem így lett. Azt ajtóhoz lépett és kinyitotta.

"Kérem, menjen el!" - suttogta.

"Nekem nyitotta ki azt az ajtót?" - kérdezte a felháborodott főnöknő, - "Majd akkor megyek el, ha én akarok!"

"Igen... Most!" - és már nyújtotta volna a karját, hogy segítsen kimenni neki, amikor meghallotta a férje hangját:

"Erzszi! Hagyd abba!"

Az ajtót becsukta, és úgy érezte magát, mint egy leforrázott kismalac. - Ezt nem hiszem el! - mondta magában. Kikönyökölt az ablakba és csak akkor fordult vissza, mikor hallotta az ajtó csukódását. A fejében ott dörömbölt az igazágtalanság, az őt ért sérelem. A férjére haragudott. Őt le tudta állítani, holott semmi vétke nem volt és mégis őt bántották, de a főnöknőnek csak hápogott.

Erzsi tudta, hogy azért alakult ki ez a helyzet, mert a férje nem bírta azt a nehéz munkát, amit végeznie kellett; tudta, hogy a férje most csak meg akarta védeni attól, hogy nagyobb bajt okozzon, azonban azt akarta, hogy ezeket mondja ki. Mondja azt, hogy nem volt más, amire hivatkozhatott volna, ezért keverte bele, vagy mondta volna azt, hogy ez tűnt a legkézenfekvőbbnek, hiszen ő mindig kimagyarázza a dolgokat. Vagy hagyta volna, hogy a hajánál fogva kiráncigálja a nőt a házukból. Bármi jobb lett volna, csak ne mondta volna azt, hogy nem tudja, miért okolja őt a főnöknő. Tudta! De mennyire, hogy tudta. De nem mert szembenézni a dolgokkal, viszont így is képes volt uralkodni rajta. Hisz ő megállt, mikor a férje arra utasította. Akkor emlékeztette a férje viselkedése először az apjára. Nem kívánta másodszer. Az eset után két héttel elváltak.

"Igazad van," mondta most Annának. "De apánk nem maradhat egyedül. Öreg már. Én elváltam, de te még férjhez mehetsz és remélem sikerül majd a házasságod. Tamás elköltözik. Tehát én maradok itt a fiammal."

"Te vehetsz magadnak lakást, nekem viszont csak egy kocsi kell," - mondta végezetül a hűgának.

A földeket eladták, Tamás megnősült, Erzsi megkapta a hőn áhított autóját, Anna pedig vett magának egy kétszobás lakást. Úgy tűnt, hogy minden a rendes kerékvágásban halad tovább, úgy, mint egy normális családban. De ők nem voltak egy normális család.

Erzsi hamarosan megismerkedett egy férfival, akiben egy idő után potenciális apajelöltet látott. A szerelem dúlt, Anna egyre gyakrabban vigyázott Erzsi gyerekére és egyre ritkábban tudott saját magánéletével foglalkozni. Minden férfi rövid idő után faképnél hagyta, hiszen megismerkedtek egy egyedülálló nővel, akinek több kötelezettsége volt, mint egy férjes anyának. Ha Erzsi az újdonsült barátjával volt el valahol, beteg apjuk gondozása is Annára szakadt.

Apjuk gyakran mondogatta: „Mindketten pedagógusok vagytok, de mintha teljesen más tanítottak volna nektek. Pedig jó tanáraitok voltak, mindkettőtöknek. Mint valami jó szülők. Jobban neveltek titeket, mint mi! Lám, Anna, te milyen jó lettél."

Anna gyakran elgondolkozott ezen. Már mint a pedagógus és a szülő felelősségén a gyerek fejlődésében. Ugyanannyi felelősségük van mindkettőnek a jellem kialakulásában. - tanították nekik a tanárképzőben. De Anna ezzel nem értett egyet. Le is írta egyik benyújtott dolgozatában őszintén a véleményét. Egy pedagógus csak néhány éven keresztül néhány órával rendelkezik, s bár rajta múlik, hogy milyen emléket hagy a gyerekekben, az csupán csak emlék lesz. A gyereknevelés feladata a szülőre hárul. már a maga érdekében is. A szülőnek el kell érnie, hogy mindig számíthasson gyerekére, s hogy a gyereke számíthasson rá. Hisz

egyszer megöregszik, vagy megbetegszik és akkor ápolásra szorul ő maga is. Példát kell adnia a gyerekének. De volt valami abban amit az öreg mondott, meg abban is amit ő megfogalmazott.

Hamarosan kiderült hogy Erzsí nevelésével valami nagyon elcsúszott. Feleségül ment a férjéhez, akiről rövid idő elteltével kiderült, hogy nemcsak potenciális apajelöltként vallott kudarcot vele, de ráadásul még nagyra törő álmái is vannak, ezért Kanadába költözött, ahová a szerelemtől vezérelve Erzsí követte. A gyerek nem fért bele a képbe, ezért Anna gondjaira bízták, ugyanúgy, mint apjuk gondozását. Így esett meg, hogy két évre a saját lakás vásárlása után, Anna ismét költözött. Az útvonal ugyanaz volt, csak most fordított irányban.

Időközben Tamás a mindennapi emberek életét látszott élni. Felesége, Bori, egyszerű polgári családból származott, szegény, ám rendes lány hírében állt. De Anna rosszat sejtett.

Az esküvőt követően az ismerőseinek feltűnt, hogy nagyon megváltozott. Arca beesett lett, szeme mindig vörös volt, mintha sírt volna, de soha nem panaszkodott.

„Mostanában furcsán érzem magam,” - jött a kitérő válasz, ha valaki rákérdezett.

Ám a valóság ennél sokkal drámaibb volt. Még Annát is meglepte. Tudta ő ugyan, hogy Tamásnak nem volt barátnője soha előtte. Azt is elfogadta, hogy Tamás nem egy rámenős férfi, sőt konzervatív, hisz - amint annakelőtte mondta - szűzlányt akart feleségül venni, ezért nem volt testi kapcsolat köztük az esküvőt megelőzően. De ami az esküvő után történt, az maga egy rémálom volt. Tamásnak is, de főleg Borinak.

Tamás nem volt képes semmilyen testi kapcsolatra. Ez kiderült már az első éjszakán. De mikor ez kiderült, megfenyegette Borit, hogy megöli, ha bárkinek el meri mondani. Cserébe minden este leborult lábai elé, csókolgatta azokat és megeskette, hogy vele marad, amíg az apja él.

Bori az elején csak azért bólintott rá a Tamás kérésére, mert félt, majd később azért, mert új és jó volt azt a rengeteg pénzt elkölteni, amit a Tamás apja folyamatosan adott nekik. Gyakorlatilag nem volt semmi, amit Bori szeretett volna és nem kapta meg. Mármint ha valami anyagi dolgról volt szó. Akár jó élete is lehetett volna. Az egyetlen és növekvő kellemetlenség az volt, hogy a férjétől egyre jobban undorodott, nap-nap után, de ezt nem mutathatta ki. Esténként, mikor zuhanyozni indult, tudta, hogy Tamás követni fogja. Mindig leült a fürdőszoba padkájára és nézte őt. Majd később bement a hálószobába is, hogy órákon át győzködjön őt arról, hogy milyen szerencsés is, azzal, hogy a felesége lehet. Hisz semmi más ember nem szerethetné őt annyira, hogy ne mocskolja be. Hiszen a testi kapcsolat az mocskos, az maga a fertő!!!

Borit már rázta a hideg ezektől az estéktől. De nem lehetett kikerülni.

Egy nap aztán - vásárolgatás közben -, találkozott a nagy Ó- vel. Sok beszéd nem kellett, sem sok idő, sem különleges helyszín ... Megtörtént az, ami két normális, szerelemtől és vágytól hajtott fiatal között megtörténhet. Ez szülte a bonyodalmakat.

Tamás tajtékozott, amikor tagadhatatlanul látszott, hogy felesége gömbölyödik. Őrült fejfel

először isteni ajándéknak tekintette felesége gömbölyödő pocakját, mondván, hogy ez a tisztaságuk és "ártatlanságuk" érdeme. De ez már Borinak is sok volt. Kegyetlenül, mit sem törődve a következményekkel, a fejéhez vágta, hogy nagyonis alpári módon fogant a gyerek, hosszan ecsetelve a fogantatás körülményeit.

Tamás ismét a lábainál kötött ki és könyörgött neki, hogy ezt is elnézi, csak maradjon vele, amíg az apja él. Nem tudná elviselni amit az apjától fog hallani ha házassága kudarcot vall. „Ezt a szégyent nem bírná elviselni. Ebbe belehalna! Nem lehetek a saját apám gyilkosa!- sírta kétségbeesve. Bori egyenlőre beérte utált férje megalázásával és mellette maradt, megszülte egészséges kisfiát.

Több mint két hete volt már otthon a babával, amikor egy este Anna telefonált.

Szia! Tamás otthon van?

Igen, itthon.

Kérlek, küldd haza, hadd vigyázzon az unokaöccsére. Apánk meghalt!

Borinak- bár református hívő volt - ez a szabadulását jelentette. Szólt férjének, aki abban a percben öltözött és elment otthonról. Bori hezitált. Nem tudta eldönteni, hogy mit tegyen. Most azonnal csomagoljon és menjen, vagy várja meg a temetést és csak azután költözzön el. Végül az utóbbi mellett döntött.

A halálhír estéjén Tamás megnyugodott. Bár a felesége elmehetett volna, mégis maradt. Akkor valószínűleg nem is akar már elköltözni tőle.

A temetés a református szertartás szerint zajlott. Utána a rokonok felmentek Annához, hogy egy kicsit még együtt legyenek. Erzsi nem tudott hazajönni a temetésre. Tamás is a szülői házba ment. Bori hazament a picéhez, de már tudta mit kell csinálnia.

Azon az estén hazatérve Tamás az üres házba lépett. Szinte nyoma sem volt annak, hogy egy nappal előtte egy nő és egy kisgyerek laktak itt.

Bement a konyhába, ahol katonás rend uralkodott, a nappaliba, ahol a televízió, a fotel úgy voltak fordítva, ahogy ő szereti, a gyerek szobájába, ahol csak a kiságy árulkodott arról, hogy a közelmúltban kisgyerek volt a háznál, a hálóba, ahol a vetett ágycsomó állapottalan állapotban uralta a szobát, a fürdőbe, ahol a felesége kencéi közül már semmi nem volt a polcokon.

Bori! Bori! - üvöltött bele a csendbe. Majd kiment a ház elé és szakadatlanul ordította a felesége nevét. A földhöz vágta magát, állatként hentergett a porban.

Aznap este Annát ismét riasztották, ezúttal a rendőrség.

„A testvére eszét vesztette. Kérem, jelölje meg azt a hozzátartozót, aki gondoskodni fog róla.”

„Neki van felesége, Bori a neve. Miért jöttek hozzám?” - kérdezte Anna meglepetve.

„A hölgy ma délután elköltözött a férjétől. Holnap reggel benyújtja a válókeresetet, amit a testvére állapotára tekintettel, valószínűleg rövid időn belül megítélnek. Tehát, kérem, jelöljön meg egy személyt, aki gondoskodni fog róla.”

Anna mellett megjelent a keresztfia, Ádám. „Mi a baj, Anna?” - kérdezte.

„Semmi,” jött a rövid és haragos hangú válasz. Majd megölelte a kis árvát, és gyengédebb hangon folytatta. „Gyere, meglátogatjuk Tamást.”

A kórterembe belépve meglátta a lekötözött testvérét.

„Elment Bori! Elment!” zokogta Tamás, miközben húga kezeit szorongatta.

„Nyugodj meg. Visszajön.”

„Nem, nem fog visszajönni!”

„Ha nem, akkor majd én veled leszek!”

„De nem lesz gyerekünk!”

Anna átkarolta Ádám vállát és rámosolygott. „De, lesz, ugye Ádám?”

Ádám, a kis koraöreg, megértette a helyzetet. „Jó,” válaszolta most. Úgyis te vagy most az anyám, és apám még úgysem volt.”

Anna csak ekkor válaszolt a rendőröknek, akik semmit sem értettek ebből a helyzetből és csodálkozva hallgatták a jelenetet. „Bontsák ki a kötelékeit! Hazaviszem és majd én gondoskodom róla!”

Szilágyi Enikő

2007-07-06